Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 12ης Φεβρουαρίου 2015 *

«Προδικαστική παραπομπή — Κοινωνική ασφάλιση — Κανονισμός (ΕΟΚ) 1408/71 — Ασφάλιση γήρατος και θανάτου — Άρθρο 46α, παράγραφος 3, στοιχείο γ' — Εκκαθάριση των παροχών — Εθνικοί κανόνες για την αποφυγή της σωρεύσεως — Παρέκκλιση — Έννοια της "προαιρετικής ασφαλίσεως ή προαιρετικής συνεχίσεως της ασφαλίσεως" — Εθνική σύνταξη δυνάμει καθεστώτος υποχρεωτικής ασφαλίσεως — Δυνατότητα υποβολής αιτήσεως περί απαλλαγής από την υπαγωγή επί ορισμένο χρονικό διάστημα — Έκταση ισχύος της βεβαιώσεως που καταρτίσθηκε από τον αρμόδιο φορέα άλλου κράτους μέλους — Κανονισμός (ΕΟΚ) 574/72 — Άρθρο 47»

Στην υπόθεση C-114/13,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το arbeidshof te Antwerpen (Βέλγιο) με απόφαση της 4ης Μαρτίου 2013, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 11 Μαρτίου 2013, στο πλαίσιο της δίκης

Theodora Hendrika Bouman

κατά

Rijksdienst voor Pensioenen,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Tizzano, πρόεδρο τμήματος, A. Borg Barthet, E. Levits, M. Berger (εισηγήτρια) και F. Biltgen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar

γραμματέας: A. Calot Escobar

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η Th.-H. Bouman, εκπροσωπούμενη από τη W. van Ophuizen, advocaat,

— η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. Jacobs και L. Van den Broeck, επικουρούμενες από την T. Jansen, advocaat,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους M. van Beek και V. Kreuschitz,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 4ης Μαρτίου 2014,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 46α, παράγραφος 3, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996 (ΕΕ 1997, L 28, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1992/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006 (ΕΕ L 392, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 1408/71).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Th.-H. Bouman και του Rijksdienst voor Pensioenen (Εθνικού Οργανισμού Συντάξεων, στο εξής: Rijksdienst) σχετικά με τροποποίηση, που επήλθε το 2009, στην από 10 Ιουλίου 1969 απόφαση του Rijksdienst περί χορηγήσεως στην Th.-H. Bouman συντάξεως επιζώντος και με την οποία ζητούνταν η επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθεισών παροχών.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Το άρθρο 15 του κανονισμού 1408/71, που φέρει τον τίτλο «Κανόνες που αφορούν την προαιρετική ασφάλιση ή την προαιρετική συνέχιση της ασφαλίσεως», ορίζει τα εξής:

«1. Τα άρθρα 13 έως 14δ δεν ισχύουν για την προαιρετική ασφάλιση ή την προαιρετική συνέχιση της ασφαλίσεως, εκτός αν, για έναν από τους κλάδους που αναφέρονται στο άρθρο 4, υπάρχει σε ένα κράτος μέλος μόνο προαιρετικό σύστημα ασφαλίσεως.

2. Σε περίπτωση κατά την οποία η εφαρμογή των νομοθεσιών δύο ή περισσοτέρων κρατών μελών συνεπάγεται τη σώρευση υπαγωγής:

— σε σύστημα υποχρεωτικής ασφαλίσεως και σε ένα ή περισσότερα συστήματα προαιρετικής ασφαλίσεως ή προαιρετικής συνεχίσεως της ασφαλίσεως, ο ενδιαφερόμενος υπάγεται αποκλειστικά στο σύστημα υποχρεωτικής ασφαλίσεως,

— σε δύο ή περισσότερα συστήματα προαιρετικής ασφαλίσεως ή προαιρετικής συνεχίσεως της ασφαλίσεως, ο ενδιαφερόμενος δύναται να υπαχθεί μόνο στο σύστημα προαιρετικής ασφαλίσεως ή προαιρετικής συνεχίσεως της ασφαλίσεως το οποίο επέλεξε.

3. Πάντως, ως προς την αναπηρία, το γήρας και το θάνατο (συντάξεις), ο ενδιαφερόμενος δύναται να γίνει δεκτός στην προαιρετική ασφάλιση ή προαιρετική συνέχιση της ασφαλίσεως κράτους μέλους, ακόμη και αν υπόκειται υποχρεωτικώς στη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους, κατά το μέτρο που η σώρευση αυτή επιτρέπεται ρητά ή σιωπηρά στο πρώτο κράτος μέλος.»

4 Το άρθρο 46α του κανονισμού 1408/71, που φέρει τον τίτλο «Γενικές διατάξεις σχετικές με τις ρήτρες μειώσεως, αναστολής ή καταργήσεως που εφαρμόζονται στις παροχές αναπηρίας γήρατος ή επιζώντων, δυνάμει των νομοθεσιών των κρατών μελών», προβλέπει τα εξής:

«1. Ως σωρεύσεις παροχών της ιδίας φύσεως νοούνται, κατά την έννοια του παρόντος κεφαλαίου: όλες οι σωρεύσεις παροχών αναπηρίας, γήρατος και επιζώντων που υπολογίζονται ή χορηγούνται βάσει των περιόδων ασφαλίσεως ή/και κατοικίας που έχουν πραγματοποιηθεί από ένα και το αυτό πρόσωπο.

2. Ως σωρεύσεις παροχών διαφορετικής φύσεως νοούνται, κατά την έννοια του παρόντος κεφαλαίου: όλες οι σωρεύσεις παροχών που δεν μπορούν να θεωρηθούν ως σωρεύσεις της ιδίας φύσεως κατά την έννοια της παραγράφου 1.

3. Για την εφαρμογή των ρητρών μειώσεως, αναστολής ή καταργήσεως που προβλέπονται από τη νομοθεσία ενός κράτους μέλους σε περίπτωση σωρεύσεως παροχής αναπηρίας, γήρατος ή επιζώντων με παροχή της ιδίας φύσεως ή διαφορετικής φύσεως ή με άλλα εισοδήματα, εφαρμόζονται οι ακόλουθοι κανόνες:

α) οι παροχές που αποκτώνται δυνάμει της νομοθεσίας άλλου κράτους μέλους ή άλλα εισοδήματα που αποκτώνται σε άλλο κράτος μέλος λαμβάνονται υπόψη μόνο εφόσον στη νομοθεσία του πρώτου κράτους μέλους προβλέπεται ότι λαμβάνονται υπόψη οι παροχές ή τα εισοδήματα που αποκτήθηκαν στο εξωτερικό·

β) λαμβάνεται υπόψη το ποσό των παροχών που πρέπει να καταβληθεί από άλλο κράτος μέλος πριν από την αφαίρεση του φόρου, των εισφορών κοινωνικής ασφαλίσεως και των λοιπών ατομικών κρατήσεων·

γ) δεν λαμβάνονται υπόψη τα ποσά των παροχών που έχουν αποκτηθεί δυνάμει της νομοθεσίας άλλου κράτους μέλους οι οποίες χορηγούνται βάσει προαιρετικής ασφαλίσεως ή προαιρετικής συνεχίσεως της ασφαλίσεως·

δ) όταν, δυνάμει της νομοθεσίας ενός μόνο κράτους μέλους, εφαρμόζονται διατάξεις περικοπής, αναστολής ή κατάργησης λόγω του ότι ο ενδιαφερόμενος λαμβάνει παροχές της ίδιας ή άλλης φύσης, οι οποίες απορρέουν από τη νομοθεσία άλλων κρατών μελών ή άλλα εισοδήματα κτηθέντα στο έδαφος άλλων κρατών μελών, η μείωση της παροχής, που απορρέει από τη νομοθεσία του πρώτου κράτους μέλους, μπορεί να φθάσει μόνο μέχρι του ύψους των παροχών που απορρέουν από τη νομοθεσία των άλλων κρατών μελών [ή] από τα εισοδήματα που έχουν αποκτηθεί στο έδαφος των άλλων κρατών μελών.»

5 Το άρθρο 47 του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 138), όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1248/92 του Συμβουλίου, της 30ής Απριλίου 1992 (ΕΕ L 136, σ. 7, στο εξής: κανονισμός 574/72), ορίζει τα εξής:

«Υπολογισμός των οφειλομένων ποσών που αντιστοιχούν στις περιόδους προαιρετικής ασφαλίσεως ή προαιρετικής συνεχίσεως της ασφαλίσεως

Ο φορέας κάθε κράτους μέλους υπολογίζει, σύμφωνα με τη νομοθεσία την οποία εφαρμόζει, το οφειλόμενο ποσό που αντιστοιχεί στις περιόδους προαιρετικής ασφαλίσεως ή προαιρετικής συνεχίσεως της ασφαλίσεως, το οποίο, δυνάμει του άρθρου 46α παράγραφος 3 στοιχείο γ) του κανονισμού, δεν υπάγεται στις ρήτρες κατάργησης, μείωσης ή αναστολής άλλου κράτους μέλους.»

Το εθνικό δίκαιο

Το βελγικό δίκαιο

6 Το άρθρο 52, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του βασιλικού διατάγματος της 21ης Δεκεμβρίου 1967 περί θεσπίσεως του γενικού κανονιστικού πλαισίου που αφορά τη σύνταξη γήρατος και τη σύνταξη επιζώντος για τους μισθωτούς εργαζομένους (Koninklijk besluit van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, *Belgisch Staatsblad*, 16 Ιανουαρίου 1968, σ. 441), προβλέπει τα εξής:

«Οσάκις ο επιζών σύζυγος μπορεί να αξιώσει, αφενός, σύνταξη επιζώντος δυνάμει του καθεστώτος συνταξιοδοτήσεως μισθωτών εργαζομένων και, αφετέρου, μία ή περισσότερες συντάξεις γήρατος ή οποιοδήποτε άλλο πλεονέκτημα που επέχει θέση τέτοιας συντάξεως, δυνάμει του καθεστώτος συνταξιοδοτήσεως μισθωτών ή ενός ή περισσοτέρων άλλων καθεστώτων συνταξιοδοτήσεως, η σύνταξη επιζώντος δεν μπορεί να σωρευθεί με αυτές τις συντάξεις παρά μόνο μέχρι ποσού ίσου προς το 110 % του ποσού της συντάξεως επιζώντος που θα ελάμβανε ο επιζών σύζυγος για πλήρη σταδιοδρομία.»

Το ολλανδικό δίκαιο

7 Ο νόμος περί γενικού καθεστώτος των συντάξεων γήρατος (Algemene Ouderdomswet, *Stb*. 1956, αριθ. 281, στο εξής: AOW) προβλέπει την υποχρεωτική ασφάλιση, μεταξύ άλλων, όλων των Ολλανδών υπηκόων που διαμένουν στο Βασίλειο των Κάτω Χωρών και δεν έχουν ακόμη συμπληρώσει τα 65 έτη. Συναφώς, πρέπει να καταβάλλεται εισφορά κοινωνικής ασφαλίσεως μη συναρτώμενη προς το εισόδημα. Ο βασικός αυτός κανόνας επιδέχεται όμως εξαιρέσεις, σε περιορισμένο αριθμό περιπτώσεων, και ο ασφαλισμένος δύναται να ζητήσει την απαλλαγή του από την υποχρέωση ασφαλίσεως.

8 Έτσι, το άρθρο 22 του βασιλικού διατάγματος της 24ης Δεκεμβρίου 1998 για τον περιορισμό και τη διεύρυνση του κύκλου των υπαγομένων στην κοινωνική ασφάλιση (Besluit beperking en uitbreiding kring verzekerden volksverzekeringen, *Stb*. 1998, αριθ. 746, στο εξής: ολλανδικό διάταγμα), ορίζει τα εξής:

«Εφόσον δεν εργάζεται στις Κάτω Χώρες, το πρόσωπο που διαμένει στις Κάτω Χώρες και που έχει δικαίωμα σε παροχή δυνάμει αλλοδαπού νομοθετικού ή άλλου καθεστώτος κοινωνικής ασφαλίσεως ή δυνάμει καθεστώτος διεθνούς οργανισμού εξαιρείται, κατόπιν αιτήσεώς του προς την Εθνική Υπηρεσία Κοινωνικών Ασφαλίσεων, από την υπαγωγή στην ασφάλιση βάσει του νόμου περί γενικού καθεστώτος των συντάξεων γήρατος [Algemene Ouderdomswet], του γενικού νόμου περί ασφαλίσεως επιζώντων [Algemene nabestaandenwet] και του γενικού νόμου περί οικογενειακών επιδομάτων [Algemene kinderbijslagwet], για όσο χρόνο:

a) έχει δικαίωμα, κατά τρόπο διαρκή, αποκλειστικώς σε παροχή η οποία αναφέρεται στο εισαγωγικό τμήμα της παρούσας διατάξεως και της οποίας το μηνιαίο ύψος ισούται τουλάχιστον προς το 70 % του ποσού που διαλαμβάνεται στο άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο a, του νόμου περί του κατωτάτου μισθού και του κατωτάτου επιδόματος αδείας [Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag]· ή

b) δικαιούται, επιπλέον της κατά το στοιχείο α′ παροχής, ολλανδική παροχή κοινωνικής ασφαλίσεως και το συνολικό μηνιαίο ύψος της παροχής αυτής καθώς και της αλλοδαπής παροχής δυνάμει νομοθετικού ή άλλου καθεστώτος ή της παροχής του διεθνούς οργανισμού είναι τουλάχιστον ίσο προς το 70 % του ποσού που διαλαμβάνεται στο άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του νόμου περί του κατωτάτου μισθού και του κατωτάτου επιδόματος αδείας, η δε αλλοδαπή παροχή ή η παροχή του διεθνούς οργανισμού είναι μεγαλύτερη της ολλανδικής παροχής ή ίση προς αυτήν.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

9 Η Th.-H. Bouman, γεννηθείσα στις 2 Ιουνίου 1942, είναι Ολλανδή υπήκοος η οποία διέμεινε στις Κάτω Χώρες μέχρι τις 23 Ιουνίου 1957 και εν συνεχεία διέμεινε στο Βέλγιο μέχρι τις 3 Φεβρουαρίου 1974.

10 Επειδή είχε συνάψει γάμο με Βέλγο υπήκοο ο οποίος απεβίωσε στις 3 Αυγούστου 1968, η Th.-H. Bouman λαμβάνει βελγική σύνταξη επιζώντος από την 1η Σεπτεμβρίου 1969, η οποία της χορηγήθηκε βάσει αποφάσεως του Rijksdienst της 10ης Ιουλίου 1969.

11 Έκτοτε, η Th.-H. Bouman δεν έχει πραγματοποιήσει δικά της εισοδήματα από κάποια επαγγελματική δραστηριότητα.

12 Κατόπιν της επιστροφής της στις Κάτω Χώρες, η Th.-H. Bouman κατέβαλε εισφορές προκειμένου να θεμελιώσει δικαίωμα σε ολλανδική σύνταξη γήρατος δυνάμει του AOW (στο εξής: σύνταξη δυνάμει του AOW).

13 Για τα τέσσερα τελευταία έτη πριν από την ηλικία συνταξιοδοτήσεως, δηλαδή από την 1η Αυγούστου 2003, η Th.-H. Bouman ζήτησε και έλαβε απαλλαγή από την ασφάλιση δυνάμει του AOW, βάσει του άρθρου 22 του ολλανδικού διατάγματος. Κατά συνέπεια, έπαυσε να καταβάλλει εισφορές στο ολλανδικό καθεστώς κοινωνικής ασφαλίσεως, με συνέπεια να μη θεμελιώσει δικαίωμα σε πλήρη σύνταξη δυνάμει του AOW.

14 Από την 1η Ιουνίου 2007, οπότε και συμπλήρωσε την ηλικία συνταξιοδοτήσεως, λαμβάνει μειωμένη σύνταξη δυνάμει του AOW.

15 Με απόφαση της 4ης Φεβρουαρίου 2009, το Rijksdienst ενημέρωσε την Th.-H. Bouman σχετικά με την απόφασή του να αφαιρέσει, με ισχύ από 1ης Ιουνίου 2007, την εν λόγω σύνταξη δυνάμει του AOW από τη βελγική της σύνταξη επιζώντος και να απαιτήσει την απόδοση της εν λόγω συντάξεως επιζώντος στο μέτρο που είχε αχρεωστήτως καταβληθεί μέχρι του ποσού των 2 271,81 ευρώ.

16 Στις 4 Μαΐου 2009 η Th.-H. Bouman προσέφυγε κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του arbeidsrechtbank te Antwerpen (Πρωτοδικείου εργατικών διαφορών της Αμβέρσας).

17 Η Sociale Verzekeringsbank (Εθνική Υπηρεσία Κοινωνικών Ασφαλίσεων, στο εξής: SVB) κλήθηκε να κρίνει, ως αρμόδια αρχή, αν η παροχή την οποία λαμβάνει η Th.-H. Bouman χορηγείται βάσει προαιρετικής ασφαλίσεως ή προαιρετικής συνεχίσεως της ασφαλίσεως.

18 Με έγγραφα της 31ης Ιουλίου 2009 και της 15ης Ιουνίου 2010, η SVB επισήμανε ότι η ασφάλιση δυνάμει του AOW είναι κατ' αρχήν υποχρεωτική και δεν συνιστά προαιρετική ασφάλιση ή προαιρετική συνέχιση της ασφαλίσεως παρά μόνο σε δύο περιπτώσεις. Πρώτον, όταν εντός ενός έτους από την έναρξη της πρώτης υποχρεωτικής ασφαλίσεως ζητείται να αναγνωρισθούν ως χρόνος ασφαλίσεως παρελθούσες, εκτός ασφαλίσεως, περίοδοι ή, δεύτερον, όταν εντός του έτους που ακολουθεί τη λήξη της υποχρεωτικής ασφαλίσεως ζητείται η προαιρετική συνέχιση της ασφαλίσεως. Σε αμφότερες τις περιπτώσεις, είναι απαραίτητη η υποβολή αιτήσεως στην SVB, είναι δε πέραν πάσης αμφιβολίας, κατά την SVB, ότι η Th.-H. Bouman ουδέποτε έκανε χρήση της εν λόγω δυνατότητας προαιρετικής ασφαλίσεως ή προαιρετικής συνεχίσεως της ασφαλίσεως.

19 Η SVB συνάγει από τα ανωτέρω ότι η σύνταξη της Th.-H. Bouman δυνάμει του AOW δεν έχει απορρεύσει από καμία περίοδο προαιρετικής ασφαλίσεως, αλλά θεμελιώνεται εξ ολοκλήρου σε περιόδους υποχρεωτικής ασφαλίσεως.

20 Δεδομένου ότι το arbeidsrechtbank te Antwerpen απέρριψε ως εκ τούτου την προσφυγή επί της ουσίας με απόφαση της 6ης Μαΐου 2010, η Th.-H. Bouman άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του arbeidshof te Antwerpen (Εφετείου εργατικών διαφορών της Αμβέρσας).

21 Το ως άνω δικαστήριο, στηριζόμενο στην απόφαση Knoch (C-102/91, EU:C:1992:303, σκέψη 53), εκτιμά ότι έχει αρμοδιότητα να ελέγξει την παρασχεθείσα από την SVB βεβαίωση. Καθόσον έχει αμφιβολίες ως προς το κατά πόσον η θέση της SVB συμβιβάζεται με το άρθρο 46α, παράγραφος 3, στοιχείο γ', του κανονισμού 1408/71, κρίνει εαυτό αρμόδιο να επιλύσει το ζήτημα αυτό στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης.

22 Υπ' αυτές τις συνθήκες, το arbeidshof te Antwerpen αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Μπορεί το τμήμα της παροχής που χορηγείται [δυνάμει του AOW] σε κάτοικο Κάτω Χωρών και το οποίο στηρίζεται σε περίοδο ασφαλίσεως κατά τη διάρκεια της οποίας ο εν λόγω κάτοικος Κάτω Χωρών δύναται, κατόπιν απλής αιτήσεώς του, να εξαιρεθεί από την υπαγωγή στο ολλανδικό καθεστώς ασφαλίσεως και, ως εκ τούτου, να απαλλαγεί από την υποχρέωση καταβολής των προβλεπόμενων εισφορών, πράγμα το οποίο όντως έπραξε για περιορισμένο χρονικό διάστημα, να εξομοιωθεί με παροχή χορηγούμενη δυνάμει προαιρετικής συνεχίσεως ασφαλίσεως κατά την έννοια του άρθρου 46α, παράγραφος 3, στοιχείο γ', του κανονισμού 1408/71, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να συνεκτιμηθεί στο πλαίσιο εφαρμογής του κανόνα που απαγορεύει τη σώρευση και ο οποίος περιλαμβάνεται στο άρθρο 52, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του βασιλικού διατάγματος της 21ης Δεκεμβρίου 1967 περί θεσπίσεως του γενικού κανονιστικού πλαισίου που αφορά τη σύνταξη γήρατος και τη σύνταξη επιζώντος για τους μισθωτούς εργαζομένους;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

23 Εν προκειμένω, η ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ζητείται από δικαστήριο κράτους μέλους το οποίο τρέφει αμφιβολίες ως προς το κατά πόσον είναι σύμφωνη με το δίκαιο της Ένωσης η θέση που εκφράζεται σε έγγραφο της SVB το οποίο βεβαιώνει ότι η σύνταξη της Th.-H. Bouman από τον AOW δεν έχει απορρεύσει από καμία περίοδο προαιρετικής ασφαλίσεως, αλλά θεμελιώνεται εξ ολοκλήρου σε περιόδους υποχρεωτικής ασφαλίσεως.

24 Σε ό,τι αφορά το ζήτημα αν τα θεσμικά όργανα άλλου κράτους μέλους δεσμεύονται από μια τέτοια βεβαίωση καταρτισθείσα σύμφωνα με το άρθρο 47 του κανονισμού 574/72, υπενθυμίζεται ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι βεβαίωση η οποία εκδίδεται από τον αρμόδιο φορέα κράτους μέλους και η οποία αναφέρει τις περιόδους ασφαλίσεως ή απασχολήσεως που πραγματοποιήθηκαν με την ιδιότητα του μισθωτού υπό τη νομοθεσία του κράτους μέλους αυτού δεν αποτελεί ούτε έναντι του αρμόδιου φορέα άλλου κράτους μέλους ούτε έναντι των δικαστηρίων του κράτους αυτού απόδειξη κατά της οποίας δεν χωρεί ανταπόδειξη (βλ., επ' αυτού, αποφάσεις Knoch, EU:C:1992:303, σκέψη 54, καθώς και Adanez-Vega, C-372/02, EU:C:2004:705, σκέψεις 36 και 48).

25 Από την ως άνω νομολογία συνάγεται ότι, στην υπόθεση της κύριας δίκης, εφόσον οι βελγικές αρχές υποχρεούνται να λάβουν υπόψη τις περιόδους ασφαλίσεως που συμπληρώθηκαν υπό την ολλανδική νομοθεσία προκειμένου να προσδιορίσουν την έκταση των δικαιωμάτων της Th.-H. Bouman όπως αυτά προκύπτουν από την εφαρμογή των βελγικών κανόνων για την αποφυγή της σωρεύσεως, το αιτούν δικαστήριο δύναται να ελέγξει το περιεχόμενο της βεβαιώσεως που εκδόθηκε από την SVB από την άποψη της συμφωνίας του προς το δίκαιο της Ένωσης, ιδίως προς τους συναφείς κανόνες του κανονισμού 1408/71.

26 Η ως άνω διαπίστωση δεν κλονίζεται από το γεγονός ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, για όσο χρόνο δεν έχει ανακληθεί ή κηρυχθεί ανίσχυρη από τις αρχές του κράτους μέλους που την εξέδωσε, βεβαίωση καταρτισθείσα βάσει των διατάξεων του τίτλου ΙΙΙ του κανονισμού 574/72, που φέρει τον τίτλο «Εφαρμογή των διατάξεων του κανονισμού περί προσδιορισμού της εφαρμοστέας νομοθεσίας», ήτοι

το πιστοποιητικό Ε 101, δεσμεύει τους κοινωνικοασφαλιστικούς φορείς και τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο έχουν αποσπασθεί οι εργαζόμενοι περί των οποίων πρόκειται, καθόσον πιστοποιεί την υπαγωγή των εργαζομένων αυτών στο καθεστώς κοινωνικής ασφαλίσεως του κράτους μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένη η επιχείρησή τους (βλ., επ' αυτού, αποφάσεις FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, σκέψη 55, καθώς και Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, σκέψεις 26 και 31).

27 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι, έστω και αν ο περιορισμός του δικαστικού ελέγχου του κύρους ενός τέτοιου διοικητικού εγγράφου, σε ό,τι αφορά την πιστοποίηση των στοιχείων επί των οποίων στηρίχθηκε η έκδοσή του (βλ. απόφαση Herbosch Kiere, EU:C:2006:69, σκέψη 32), δικαιολογείται από λόγους ασφάλειας δικαίου, τούτο δεν μπορεί να ισχύσει άνευ ετέρου σε ό,τι αφορά βεβαίωση όπως αυτή την οποία κατήρτισε η SVB στην υπόθεση της κύριας δίκης. Ειδικότερα, όταν οι αρχές του κράτους μέλους περί του οποίου πρόκειται πρέπει να καθορίσουν τα δικαιώματα του ενδιαφερομένου τα οποία απορρέουν από τη νομοθεσία του κράτους μέλους αυτού, πρέπει να έχουν επίσης τη δυνατότητα να επαληθεύσουν όλα τα συναφή στοιχεία που προκύπτουν από τα έγγραφα τα οποία καταρτίσθηκαν από την εκδούσα τη βεβαίωση αρχή του κράτους μέλους προελεύσεως.

28 Βάσει των ανωτέρω, διαπιστώνεται ότι το αιτούν δικαστήριο δύναται να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα όπως αυτό της υποθέσεως της κύριας δίκης, το οποίο σκοπεί στο να εξακριβωθεί κατά πόσον συμβιβάζεται προς το δίκαιο της Ένωσης βεβαίωση η οποία έχει εκδοθεί από αρχή άλλου κράτους μέλους στο πλαίσιο της εφαρμογής των εθνικών κανόνων για την αποφυγή της σωρεύσεως.

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

29 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 46α, παράγραφος 3, στοιχείο γ', του κανονισμού 1408/71 έχει την έννοια ότι εμπίπτει σε αυτό και το τμήμα της παροχής το οποίο απορρέει από περίοδο ασφαλίσεως κατά τη διάρκεια της οποίας ο ενδιαφερόμενος είχε το δικαίωμα να ζητήσει την απαλλαγή του από την υπαγωγή στο καθεστώς υποχρεωτικής ασφαλίσεως, εάν η υπαγωγή αυτή κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου επηρεάζει την έκταση της κοινωνικοασφαλιστικής παροχής.

30 Διαπιστώνεται ότι η έννοια του όρου «προαιρετική ασφάλιση ή προαιρετική συνέχιση της ασφαλίσεως» δεν καθορίζεται ειδικότερα ούτε στο άρθρο 46α, παράγραφος 3, στοιχείο γ', του κανονισμού 1408/71 ούτε σε άλλες διατάξεις του ως άνω κανονισμού.

31 Στο πλαίσιο αυτό, ο καθορισμός της σημασίας και του περιεχομένου του όρου αυτού πρέπει να γίνεται, κατά πάγια νομολογία, λαμβανομένων υπόψη τόσο του γράμματος της οικείας διατάξεως του δικαίου της Ένωσης όσο και του πλαισίου της (βλ., επ' αυτού, αποφάσεις BLV Wohn- und Gewerbebau, C-395/11, EU:C:2012:799, σκέψη 25, καθώς και Lundberg, C-317/12, EU:C:2013:631, σκέψη 18), καθώς και των σκοπών της νομοθετικής ρυθμίσεως στην οποία εντάσσεται (βλ. ιδίως απόφαση Lundberg, EU:C:2013:631, σκέψη 19), εν προκειμένω δε και του ιστορικού της θεσπίσεως της ως άνω νομοθετικής ρυθμίσεως (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση Pringle, C-370/12, EU:C:2012:756, σκέψη 135).

32 Σε ό,τι αφορά το γράμμα του άρθρου 46α, παράγραφος 3, στοιχείο γ', του κανονισμού 1408/71, πρέπει να τονιστεί ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, παρά το γεγονός ότι από τη σύγκριση μεταξύ των διαφόρων γλωσσικών αποδόσεων της έννοιας της «προαιρετικής ασφαλίσεως ή προαιρετικής συνεχίσεως της ασφαλίσεως» προκύπτουν αποκλίσεις, εκείνο που συνάγεται είναι η πρόθεση να καλυφθούν όλα τα είδη ασφαλίσεως τα οποία ενέχουν κάποιο προαιρετικό στοιχείο (απόφαση Liégeois, 93/76, EU:C:1977:50, σκέψεις 12 έως 14).

33 Σχετικά με το πλαίσιο του άρθρου 46α, παράγραφος 3, στοιχείο γ', του κανονισμού 1408/71, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, ο κανονισμός 1408/71 καθιερώνει σύστημα για τον συντονισμό των εθνικών κοινωνικοασφαλιστικών καθεστώτων και προβλέπει, στον τίτλο ΙΙ αυτού, κανόνες σχετικά με τον καθορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας. Οι κανόνες αυτοί αποσκοπούν όχι μόνο στην αποτροπή του ενδεχομένου οι ενδιαφερόμενοι να βρεθούν χωρίς κοινωνικοασφαλιστική κάλυψη για τον λόγο ότι δεν έχει εφαρμογή ως προς αυτούς καμία νομοθεσία, αλλά και στην υπαγωγή των ενδιαφερομένων στο κοινωνικοασφαλιστικό καθεστώς ενός μόνον κράτους μέλους, ώστε να αποτρέπεται η σώρευση εφαρμοστέων εθνικών νομοθεσιών και οι περιπλοκές που μπορούν να προκύψουν εξ αυτού (βλ. απόφαση I, C-255/13, EU:C:2014:1291, σκέψη 40 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

34 Πάντως, κατά το άρθρο 15, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71, αυτό το σύστημα συντονισμού δεν ισχύει για την προαιρετική ασφάλιση ή την προαιρετική συνέχιση της ασφαλίσεως, εκτός αν, για τον επίμαχο κλάδο, υπάρχει σε κράτος μέλος μόνο προαιρετικό σύστημα ασφαλίσεως.

35 Εξάλλου, δεν αμφισβητείται ότι οι γενικής φύσεως διατάξεις του τίτλου ΙΙ του κανονισμού 1408/71 έχουν εφαρμογή μόνο στο μέτρο που οι ειδικές διατάξεις για τις διάφορες κατηγορίες παροχών που αποτελούν τον τίτλο ΙΙΙ του ως άνω κανονισμού δεν προβλέπουν παρέκκλιση (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση Aubin, 227/81, EU:C:1982:209, σκέψη 11).

36 Αυτό συμβαίνει όμως στην υπόθεση της κύριας δίκης, δεδομένου ότι οι δικαιούχοι συντάξεων υπόκεινται σε ειδικό καθεστώς του τίτλου ΙΙΙ, κεφάλαιο 3, του κανονισμού 1408/71, το οποίο φέρει τον τίτλο «Γήρας και θάνατος (συντάξεις)» και στο οποίο περιλαμβάνεται το άρθρο 46α. Έτσι, το άρθρο 46α, παράγραφος 3, στοιχείο γ', του κανονισμού 1408/71 εξαιρεί την προαιρετική ασφάλιση ή την προαιρετική συνέχιση της ασφαλίσεως από την εφαρμογή των κανόνων για την αποφυγή της σωρεύσεως στην περίπτωση που οι κανόνες αυτοί προβλέπονται από τη νομοθεσία κράτους μέλους.

37 Όπως διαπίστωσε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 42 των προτάσεών του, οι διατάξεις αυτές παρέχουν τη δυνατότητα στο πρόσωπο το οποίο διακινήθηκε εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιλέγοντας να καταβάλει εισφορές για προαιρετική ασφάλιση ή προαιρετική συνέχιση της ασφαλίσεως προκειμένου να θεμελιώσει δικαίωμα σε σύνταξη γήρατος σε άλλο κράτος μέλος, να διατηρήσει τα απορρέοντα εξ αυτής δικαιώματα. Η δυνατότητα αυτή παρέχεται επομένως με δύο ξεχωριστά, αλλά συμπληρωματικά μεταξύ τους, μέτρα. Στο πλαίσιο αυτό, δηλαδή, ο νομοθέτης της Ένωσης αφενός άμβλυνε την αρχή κατά την οποία μία και μόνο εθνική νομοθεσία πρέπει να έχει εφαρμογή σε μια συγκεκριμένη κατάσταση και, αφετέρου, παρέσχε τη δυνατότητα οι παροχές τις οποίες αποκτά ένα πρόσωπο σε κράτος μέλος βάσει προαιρετικής ασφαλίσεως ή προαιρετικής συνεχίσεως της ασφαλίσεως να μην υπόκεινται στους κανόνες για την αποφυγή της σωρεύσεως βάσει των οποίων μειώνεται το επίδομα που λαμβάνει από άλλο κράτος μέλος.

38 Η διαπίστωση αυτή επιβεβαιώνεται από τον σκοπό τον οποίο επιδιώκει ο κανονισμός 1408/71 και ο οποίος είναι να εξασφαλισθεί, όπως προβλέπεται στη δεύτερη και στην τέταρτη αιτιολογική σκέψη του, η ελεύθερη κυκλοφορία των μισθωτών και των μη μισθωτών εργαζομένων στην Ένωση, τηρουμένων των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των εθνικών νομοθεσιών κοινωνικής ασφαλίσεως. Προς τούτο, όπως προκύπτει από την πέμπτη, έκτη και δέκατη αιτιολογική σκέψη του, ο κανονισμός αυτός διέπεται από την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως των εργαζομένων έναντι των διαφόρων εθνικών νομοθεσιών και σκοπεί στην κατά το δυνατό διασφάλιση της ίσης μεταχειρίσεως όλων των εργαζομένων που απασχολούνται στο έδαφος κράτους μέλους, καθώς και της μη δυσμενούς μεταχειρίσεως των εργαζομένων που ασκούν το δικαίωμά τους ελεύθερης κυκλοφορίας (απόφαση Tomaszewska, C-440/09, EU:C:2011:114, σκέψη 28 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

39 Κατά συνέπεια, οι διατάξεις του κανονισμού 1408/71 πρέπει να ερμηνεύονται με γνώμονα το άρθρο 48 ΣΛΕΕ, το οποίο σκοπεί στη διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων και συνεπάγεται, ιδίως, ότι οι διακινούμενοι εργαζόμενοι δεν πρέπει να υφίστανται ούτε απώλεια των δικαιωμάτων τους για παροχές κοινωνικής ασφαλίσεως ούτε μείωση του ποσού τους λόγω του

γεγονότος ότι έχουν ασκήσει το δικαίωμα για ελεύθερη κυκλοφορία που τους παρέχει η Συνθήκη ΛΕΕ (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις Bosmann, C-352/06, EU:C:2008:290, σκέψη 29, καθώς και Hudzinski και Wawrzyniak, C-611/10 και C-612/10, EU:C:2012:339, σκέψη 46).

40 Ομοίως, η πρώτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1408/71 προβλέπει ότι οι κανόνες συντονισμού των εθνικών νομοθεσιών περί κοινωνικής ασφαλίσεως που περιέχονται στον κανονισμό αυτό εντάσσονται στο πλαίσιο της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων και οφείλουν να συμβάλλουν στη βελτίωση του επιπέδου ζωής τους (αποφάσεις Bosmann, EU:C:2008:290, σκέψη 30, καθώς και Hudzinski και Wawrzyniak, EU:C:2012:339, σκέψη 47).

41 Όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 50 των προτάσεών του, το άρθρο 46α, παράγραφος 3, στοιχείο γ', του ως άνω κανονισμού πρέπει συνεπώς να ερμηνεύεται κατά τρόπον ώστε να αποκλείεται το ενδεχόμενο ο εργαζόμενος να αποστερηθεί, εξαιτίας της εφαρμογής των εθνικών κανόνων για την αποφυγή της σωρεύσεως, της ωφέλειας των περιόδων ασφαλίσεως που πραγματοποίησε οικειοθελώς υπό τη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους.

42 Κατά συνέπεια, βάσει του γράμματος και του πλαισίου του άρθρου 46α, παράγραφος 3, στοιχείο γ', του κανονισμού 1408/71, καθώς και του σκοπού που επιδιώκει, η εν λόγω έννοια της «προαιρετικής ασφαλίσεως ή προαιρετικής συνεχίσεως της ασφαλίσεως» πρέπει να ερμηνεύεται κατά τρόπο ευρύ ώστε να μη στερείται ο ενδιαφερόμενος το ωφέλημα οποιασδήποτε περιόδου προαιρετικής ασφαλίσεως ή προαιρετικής συνεχίσεως της ασφαλίσεως που έχει πραγματοποιήσει υπό τη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους.

43 Συναφώς, επισημαίνεται ότι το ιστορικό της θεσπίσεως του άρθρου 46α, παράγραφος 3, στοιχείο γ', του κανονισμού 1408/71, όπως διαπίστωσε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 43 των προτάσεών του, επίσης συνηγορεί υπέρ της ευρείας ερμηνείας της έννοιας της «προαιρετικής ασφαλίσεως ή προαιρετικής συνεχίσεως της ασφαλίσεως».

44 Το άρθρο 46, παράγραφος 2, του κανονισμού 574/72, το οποίο έφερε τον τίτλο «Υπολογισμός των παροχών σε περίπτωση συμπτώσεως περιόδων ασφαλίσεως», προέβλεπε ότι, για τους σκοπούς της εφαρμογής των εθνικών κανόνων για την αποφυγή της σωρεύσεως στο πλαίσιο του άρθρου 46, παράγραφος 3, του κανονισμού 1408/71, τα ποσά των παροχών που αντιστοιχούσαν στις περιόδους προαιρετικής ασφαλίσεως ή προαιρετικής συνεχίσεως της ασφαλίσεως δεν λαμβάνονταν υπόψη.

45 Στην απόφαση Schaap (176/78, EU:C:1979:112, σκέψεις 10 και 11), το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι η παράγραφος 2 του άρθρου 46 του κανονισμού 574/72, έστω και αν περιλαμβάνεται στον εν λόγω τίτλο, πρέπει να εφαρμόζεται σε κάθε περίπτωση η οποία εμπίπτει στο άρθρο 46, παράγραφος 3, του κανονισμού 1408/71, οπότε, για τους σκοπούς της εφαρμογής της παραγράφου αυτής, ο αρμόδιος φορέας δεν δύναται να λάβει υπόψη τα ποσά των παροχών που αντιστοιχούν στις περιόδους που πραγματοποιήθηκαν δυνάμει προαιρετικής ασφαλίσεως ή προαιρετικής συνεχίσεως της ασφαλίσεως.

46 Όπως προκύπτει από την πρόταση περί τροποποιήσεως του άρθρου 46, παράγραφος 2, του κανονισμού 574/72 την οποία υπέβαλε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων [COM(89) 370 τελικό, σ. 23], ο περιορισμός στον οποίο σκοπούσε η εισαγωγή του άρθρου 46α, παράγραφος 3, στοιχείο γ', του κανονισμού 1408/71 αποτελούσε συμμόρφωση προς την ερμηνεία της διατάξεως αυτής από το Δικαστήριο.

47 Άλλωστε, η ευρεία ερμηνεία της έννοιας της «προαιρετικής ασφαλίσεως ή προαιρετικής συνεχίσεως της ασφαλίσεως» επιβεβαιώνεται από τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με το άρθρο 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71. Η διάταξη αυτή έχει σκοπό να διευκολύνει την πρόσβαση στην προαιρετική ασφάλιση ή την προαιρετική συνέχιση της ασφαλίσεως υποχρεώνοντας το κράτος μέλος να λάβει υπόψη περιόδους ασφαλίσεως ή κατοικίας πραγματοποιηθείσες υπό τη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους, κατά το μέτρο που απαιτείται, σαν να επρόκειτο για περιόδους ασφαλίσεως

πραγματοποιηθείσες υπό τη νομοθεσία του ως άνω πρώτου κράτους, όταν η νομοθεσία του εξαρτά την υπαγωγή στην προαιρετική ασφάλιση ή την προαιρετική συνέχιση της ασφαλίσεως από τη συμπλήρωση περιόδων ασφαλίσεως.

48 Κατά πάγια νομολογία, η εν λόγω έννοια καλύπτει όλα τα είδη ασφαλίσεως που εμπεριέχουν προαιρετικό στοιχείο, ανεξαρτήτως του αν πρόκειται για τη συνέχιση μιας σχέσεως ασφαλίσεως η οποία έχει δημιουργηθεί κατά το παρελθόν (αποφάσεις Liégeois, EU:C:1977:50, σκέψεις 12 έως 14, και Hartmann Troiani, 368/87, EU:C:1989:206, σκέψη 12).

49 Σε ό,τι αφορά την υπόθεση της κύριας δίκης, όπως προκύπτει από τη δικογραφία, η σύνταξη δυνάμει του AOW απορρέει, καταρχήν, από καθεστώς υποχρεωτικής ασφαλίσεως στο οποίο η Th.-H. Bouman υπήχθη αυτομάτως από της επιστροφής της στις Κάτω Χώρες το 1974. Για τα τέσσερα όμως έτη πριν συμπληρώσει την ηλικία συνταξιοδοτήσεως, η Th.-H. Bouman ζήτησε και έλαβε απαλλαγή από την ασφάλιση κατ' εφαρμογήν του άρθρου 22 του ολλανδικού διατάγματος.

50 Το ζήτημα που τίθεται συνεπώς είναι αν μια τέτοια ασφάλιση εμπίπτει στην κατά το άρθρο 46α, παράγραφος 3, στοιχείο γ', του κανονισμού 1408/71 έννοια της «προαιρετικής ασφαλίσεως ή προαιρετικής συνεχίσεως της ασφαλίσεως», εφόσον αυτή ερμηνευθεί κατά τρόπο ευρύ.

51 Σε αντίθεση με τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγει η Βελγική Κυβέρνηση στις παρατηρήσεις της, το γεγονός και μόνον ότι η υπαγωγή της Th.-H. Bouman στο ολλανδικό γενικό καθεστώς ήταν αυτοδίκαιη, πλην όμως με δυνατότητα απαλλαγής κατόπιν αιτήσεως της ενδιαφερομένης, δεν σημαίνει κατ' ανάγκην ότι η υπαγωγή αυτή δεν μπορεί να θεωρείται ως προαιρετική ασφάλιση ή προαιρετική συνέχιση της ασφαλίσεως.

52 Συναφώς, διαπιστώνεται, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 58 των προτάσεών του, ότι ο προαιρετικός χαρακτήρας μιας ασφαλίσεως όπως η επίδικη μπορεί να απορρέει τόσο από το γεγονός ότι ο ενδιαφερόμενος οφείλει να ζητήσει την υπαγωγή του στο καθεστώς ασφαλίσεως ή τη συνέχιση της ασφαλίσεως όσο και από το γεγονός ότι δικαιούται να ζητήσει την απαλλαγή του από την υπαγωγή στην ασφάλιση. Και οι δύο αυτές καταστάσεις αποτελούν επιλογή του ασφαλιζομένου και μαρτυρούν έτσι ότι μια τέτοια υπαγωγή, αν συνεχισθεί, διατηρεί προαιρετικό χαρακτήρα.

53 Εξάλλου, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι οι εισφορές που κατεβλήθησαν από την Th.-H. Bouman κατά την περίοδο κατά την οποία είχε το δικαίωμα να ζητήσει την απαλλαγή της από την υπαγωγή στην ασφάλιση βάσει του άρθρου 22 του ολλανδικού διατάγματος τής εξασφάλισαν συμπληρωματική κοινωνική προστασία επηρεάζοντας και το ύψος της συντάξεώς της δυνάμει του AOW.

54 Διαπιστώνεται κατά συνέπεια ότι το τμήμα της παροχής το οποίο στηρίζεται στην περίοδο κατά την οποία η ενδιαφερόμενη είχε, καταρχήν, το δικαίωμα απαλλαγής από την υπαγωγή, αλλά δεν έκανε χρήση της δυνατότητας αυτής, εμπίπτει στην «προαιρετική ασφάλιση ή προαιρετική συνέχιση της ασφαλίσεως» κατά την έννοια του άρθρου 46α, παράγραφος 3, στοιχείο γ', του κανονισμού 1408/71, εφόσον αυτή η συνέχιση της υπαγωγής κατά την εν λόγω περίοδο παράγει αποτελέσματα επί των περιόδων υπαγωγής στην ασφάλιση και επομένως επί του ύψους της μελλοντικής συντάξεως γήρατος της ενδιαφερομένης.

55 Το πόρισμα αυτό δεν αναιρείται από το επιχείρημα το οποίο προέβαλε η Βελγική Κυβέρνηση στις παρατηρήσεις της. Κατά το επιχείρημα αυτό, η εν λόγω έννοια στην πραγματικότητα καλύπτει μόνο τις περιόδους μη υπαγωγής στην ασφάλιση προκειμένου να μειωθούν ή να καλυφθούν κενά στη θεμελίωση της συντάξεως γήρατος, η δε διακοπή της υπαγωγής, ως συνεπαγόμενη την απαλλαγή από την υποχρέωση καταβολής εισφορών, παράγει το αντίθετο αποτέλεσμα, δημιουργώντας τέτοια κενά, με συνέπεια η εκούσια συνέχιση μιας υποχρεωτικής υπαγωγής να μην μπορεί ποτέ να συνδέεται με μια απαλλαγή.

56 Συναφώς, αρκεί να διαπιστωθεί ότι δεν προκύπτει ούτε από το γράμμα του άρθρου 46α, παράγραφος 3, στοιχείο γ', του κανονισμού 1408/71 ούτε από την οικονομία του εν λόγω κανονισμού ότι η «προαιρετική ασφάλιση ή προαιρετική συνέχιση της ασφαλίσεως» κατά την έννοια της ως άνω διατάξεως έχει ως αποκλειστικό σκοπό να άρει τα κενά στη θεμελίωση μιας συντάξεως.

57 Εξάλλου, ο σκοπός από τον οποίο διαπνέεται η διάταξη αυτή, δηλαδή το να μη στερείται ο ενδιαφερόμενος το ωφέλημα οποιασδήποτε περιόδου προαιρετικής ασφαλίσεως ή προαιρετικής συνεχίσεως της ασφαλίσεως που έχει πραγματοποιήσει υπό τη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους, αντιτίθεται σε μια τέτοια περιοριστική ερμηνεία της έννοιας της «προαιρετικής ασφαλίσεως ή προαιρετικής συνεχίσεως της ασφαλίσεως», η οποία λαμβάνει αποκλειστικώς υπόψη έναν σκοπό, μεταξύ περισσοτέρων, ο οποίος μπορεί να επιδιώκεται από την οικεία εθνική νομοθεσία.

58 Διαπιστώνεται κατά συνέπεια ότι η εν λόγω έννοια μπορεί να καλύπτει την ευχέρεια του ενδιαφερομένου να αποφασίσει να συνεχίσει ή να διακόψει την υπαγωγή σε καθεστώς υποχρεωτικής ασφαλίσεως για ορισμένες περιόδους, στο μέτρο που η επιλογή αυτή παράγει αποτελέσματα ως προς την έκταση της μελλοντικής κοινωνικοασφαλιστικής παροχής.

59 Βάσει του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 46α, παράγραφος 3, στοιχείο γ', του κανονισμού 1408/71 έχει την έννοια ότι εμπίπτει σε αυτό και το τμήμα της παροχής το οποίο απορρέει από περίοδο ασφαλίσεως κατά τη διάρκεια της οποίας ο ενδιαφερόμενος είχε το δικαίωμα να ζητήσει την απαλλαγή του από την υπαγωγή στο καθεστώς υποχρεωτικής ασφαλίσεως, εάν η υπαγωγή αυτή κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου επηρεάζει την έκταση της κοινωνικοασφαλιστικής παροχής.

Επί των δικαστικών εξόδων

60 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 46α, παράγραφος 3, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1992/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006, έχει την έννοια ότι εμπίπτει σε αυτό και το τμήμα της παροχής το οποίο απορρέει από περίοδο ασφαλίσεως κατά τη διάρκεια της οποίας ο ενδιαφερόμενος είχε το δικαίωμα να ζητήσει την απαλλαγή του από την υπαγωγή στο καθεστώς υποχρεωτικής ασφαλίσεως, εάν η υπαγωγή αυτή κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου επηρεάζει την έκταση της κοινωνικοασφαλιστικής παροχής.

(υπογραφές)